SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 9. decembra 2004*

V zadevi C-79/03,

katere predmet je tožba zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložena 21. februarja 2003,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopa G. Valero Jordana, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Kraljevini Španiji, ki jo zastopa N. Díaz Abad, zastopnica, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

* Jezik postopka: španščina.

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A Timmermans, predsednik senata, C. Gulmann (poročevalec), J. Makarczyk, P. Kūris in J. Klučka, sodniki,

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 9. septembra 2004

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo Sodišču Evropskih skupnosti predlaga, naj ugotovi, da Kraljevina Španija, s tem da je na ozemlju avtonomne pokrajine Valencia (Španija) dopustila lov z limanicami na tako imenovani način parany, ni izpolnila obveznosti iz členov 8(1) in 9(1) Direktive Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 103, str. 1, v nadaljevanju: Direktiva).

2 Parany je sistem za lov na ptice. Sestavlja ga več limanic, nameščenih na drevo, ki zaradi predvajanega ptičjega petja privlači lovljene ptice. Ko se ptica dotakne limanice, ponavadi izgubi sposobnost letenja, zato jo lovec lahko ujame in ubije.

Skupnostno pravo

3 Člen 8(1) Direktive določa, da „[d]ržave članice za lov na ptice ter njihovo ujetje ali ubitje po tej direktivi prepovejo uporabo vseh sredstev, naprav ali načinov, zlasti tistih iz Priloge IV, točka a, ki se uporabljajo za množično neselektivno ujetje ali ubitje ptic ali ki bi lokalno lahko povzročili izginotje vrste".

4 Priloga IV, točka a, k Direktivi omenja med drugim limanice.

5 Člen 9(1) Direktive predvideva možnost odstopanja od določb členov 5, 6, 7 in 8, kadar ni na voljo druge zadovoljive rešitve iz razlogov, navedenih v točkah od a do c. Tako odstopanje je še posebej mogoče zaradi „preprečitev resne škode na posevkih [...]" [iz točke a, tretja alinea] ali „dopustitve ujetja, posedovanja ali druge sprejemljive oblike uporabe določenih ptic v majnem številu pod strogo nadzorovanimi pogoji in na selektivni podlagi" [iz točke c].

Nacionalno pravo

6 Uredba 135/2000, ki jo je 12. septembra 2000 sprejela vlada Valencie, v avtonomni pokrajini Valencia uvaja sistem za izjemno izdajanje dovoljenj za lov na drozge na način parany (v nadaljevanju: uredba vlade 135/2000). Ta uredba vlade določa:

— pogoje, ki jim mora izpolnjevati parany, zlasti razmik med limanicami in značilnosti limanice, ki se lahko uporablja;

— vrsto ptic, ki jih je dovoljeno ujeti: cikovti (*turdus philomelos*), vinski drozgi (*turdus iliacus*), brinovke (*turdus pilaris*) in cararji (*turdus viscivorus*);

— lovsko sezono in v katerih delih dneva je lov dovoljen;

— največji ulov z enim paranyjem.

7 Ta uredba vlade je bila razveljavljena s sodbo Tribunal Superior de Justicia avtonomne pokrajine Valencie z dne 26. septembra 2002. Proti tej sodbi je avtonomna vlada Valencie pri Tribunal Supremo vložila kasacijsko pritožbo.

Predhodni postopek

8 Ker je Komisija prejela pritožbe v zvezi z izvajanjem lova na način parany v avtonomni pokrajini Valencia, je to vprašanje uvrstila na dnevni red sestanka o okolju, ki je bil v Madridu 12. in 13. novembra 1998. Na tem sestanku so španski organi priznali, da so tako izvajanje dovolili na podlagi odstopanj, predvidenih v členu 9(1)(a) Direktive, ker ni bilo zadovoljivejših rešitev za preprečitev škode na posevkih.

9 Glede na to, da Kraljevina Španija s tem, da je v avtonomni pokrajini Valencia dopustila izvajanje lova na način parany, in s tem, da pri odstopanjih, ki so jih v tej pokrajini dopustili, ni upravičila neobstoja druge zadovoljive rešitve, ni izpolnila obveznosti na podlagi členov 9(1) in 8(1) Direktive, ji je Komisija 25. oktobra 2000 poslala pisni opomin.

10 Španska vlada je z dopisom z dne 20. decembra 2000 Komisiji odgovorila, da si je vlada avtonomne pokrajine Valencia zlasti pri zakonu 40/97, ki prenaša člen 9(1), točka c, Direktive v španski pravni red, prizadevala, da bi dala lovu na drozge s paranyji ustrezen pravni okvir, ki bi ob upoštevanju načela omejevanja, selektivnosti in ustreznega nadzora zagotavljal njegovo izvajanje. Zato je vlada omenjene pokrajine sprejela uredbo 135/2000.

11 Španski organi so med sestankom s predstavniki Komisije v maju 2001 pojasnili, da je lov z limanicami v regiji Valencia močno ukoreninjen in da bi njegova prepoved

lahko izzvala družbeno nezadovoljstvo. Po mnenju teh organov ni bilo drugih načinov, ki bi omogočili izognitev škodi na posevkih.

12 Komisija je 26. julija 2001 izdala obrazloženo mnenje, v katerem je v bistvu povzela očitke iz opomina in Kraljevini Španiji določila dvomesečni rok za sprejetje ustreznih ukrepov za uskladitev z obveznostmi iz Direktive.

13 V odgovoru z dne 28. septembra 2001 je španska vlada ponovila in dopolnila predhodno navedene trditve v prid izvajanja spornega lova.

14 Ker je Komisija menila, da bo Kraljevina Španija s kršitvijo Direktive nadaljevala, se je odločila za vložitev te tožbe.

Tožba

15 Komisija navaja, da lov na drozge na način parany ni selektiven in da ga ni mogoče upravičiti niti na podlagi preprečitve resne škode na posevkih iz člena 9(1)(a) Direktive niti na podlagi ujetja določenih ptic v majhnem številu iz iste določbe, točka c).

Neselektivnost lova na način parany

Trditve strank

16 Komisija trdi, da kljub ukrepom, ki so jih sprejeli španski organi in se nanašajo med drugim na velikost paranyja, namestitev limanic, predvajanje ptičjega petja in na dolžnost lastnikov paranyjev, da očistijo in spustijo na prostost ujete ptice, ki niso drozgi, je lov z limanicami način za neselektivno ujetje, ki ga prepoveduje člen 8 Direktive. Učinek omenjenih ukrepov naj namreč ne bi bil preprečitev ujetja tiste vrste ptic, za katere ne velja sistem izjem.

17 Španska vlada navaja, da so limanice, kot je navedeno v uvodnih izjavah uredbe vlade 135/2000, same po sebi neselektivne, vendar če se jih pravilno uporabi, v skladu s pogoji in z omejitvami iz te uredbe vlade, postanejo povsem selektiven način lova. Tako naj bi bil kakršen koli ulov posameznih ptic, ki ne pripadajo vrstam, ki jih je dovoljeno loviti z limanicami, le slučajen. Dolžnost, ki jo lovcem nalaga uredba vlade 135/2000, da morajo očistiti vse ptice, ki so slučajno ujete, in jih spustiti na prostost, naj bi zagotavljala selektivnost lova na način parany.

Presoja Sodišča

18 Treba je opozoriti, da člen 8(1) Direktive glede lova na ptice, njihovega ujetja ali ubitja predvideva, da države članice prepovejo uporabo vseh sredstev, naprav ali načinov, zlasti tistih iz Priloge IV(a) k Direktivi, med katerimi so limanice.

19 Torej ni sporno, da lov na drozge s pomočjo limanic, kot ga organizirajo v avtonomni pokrajini Valencia, ne omogoča, da bi se izognili ujetju ptic, ki niso drozgi. V zvezi s tem iz tretjega poročila španske ornitološke družbe o lovu na drozge na način parany v avtonomni pokrajini Valencia (v nadaljevanju: poročilo SEO/BirdLife), ki je bilo sestavljeno septembra 2001 v okviru spora pred Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana in ga je v spis te zadeve vložila Komisija, izhaja, da se med pticami, ujetimi na omenjeni način, razmerje med drozgi in pticami drugih vrst giblje v razponu od 1,24 do 4. Sicer pa v spisu Sodišča ni nobenega nasprotnega dokaza.

20 Iz navedenega izhaja, da temelji lov s paranyji na načinu neselektivnega lova. Dejstvo, da so lovci, kadar se ptice, ki niso navedene v uredbi vlade 135/2000, ujamejo na limanice, te ptice dolžni očistiti in jih spustiti na prostost, ni tako, da bi se lahko podvomilo o neselektivnosti omenjenega načina lova.

21 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da za lov na način parany velja prepoved iz člena 8(1) Direktive.

Preprečitev resne škode na posevkih iz člena 9(1)(a) Direktive kot upravičenje lova na način parany

Trditve strank

22 Komisije navaja, da v obravnavanem primeru niso izpolnjeni pogoji, ki lahko na podlagi člena 9(1), točka a, Direktive upravičijo odstopanje od prepovedi iz

člena 8(1) te direktive, ki omogoča ujetje ptic s pomočjo limanic. Prvič, obstajale naj bi druge zadovoljive rešitve za preprečitev zatrjevane resne škode, ki jo oljčnim nasadom in vinogradom povzročajo drozgi. Lov s puško ali uporaba plašilnih topov naj bi namreč uspešno uporabljali v drugih španskih avtonomnih pokrajinah. Drugič, Komisija izpodbija obseg škode, na katero se sklicuje španska vlada. Tako populacije drozgov, na katere se nanaša sistem izjem glede lova, ki ga uvaja uredba vlade 135/2000, kot tudi dnevna količina rastlinske hrane, ki jo užijejo te ptice, naj bi bile precenjene. Tretjič, po mnenju Komisije se zemljepisni koncentraciji dovoljenj za uporabo paranyjev ter oljčnih nasadov in vinogradov ne ujemata.

23 Španska vlada navaja, da alternativne rešitve, ki jih je za preprečitev škode na posevkih navedla Komisija, niso zadovoljive. Cena plašilnih topov naj bi bila previsoka glede na utrpljeno škodo in njihova uporaba bi lahko povzročala požare. Uporaba pušk bi povzročila povečanje števila dovoljenj za lov in podaljšanje sezone lova. To bi še toliko bolj prizadelo ravnovesje med divjimi pticami, ki živijo na zadevnem ozemlju, ker ravnanja valencijskega lovca ni mogoče primerjati z ravnanjem lovca iz drugih avtonomnih pokrajin. V zvezi z obsegom škode na vinogradih in oljčnih nasadih španska vlada trdi, da so njene trditve o tem pravilne ter da Komisija v mnenjih ni upoštevala vseh upoštevnih elementov.

Presoja Sodišča

24 Treba je opomniti, da je odstopanje od člena 8 Direktive pod pogoji iz člena 9(1) Direktive mogoče dopustiti samo, če ni druge zadovoljive rešitve, in iz razlogov, ki so

izčrpno našteti v tem členu 9(1), od točke a do točke c, (glej zlasti sodbo z dne 8. julija 1987 v zadevi Komisija proti Italiji, 262/85, Recueil, str. 3073, točka 7) in med katerimi je preprečitev resne škode na posevkih.

25 V zvezi s tem je treba poudariti, da v drugih španskih regijah, kot sta Castille-La Manche in predvsem Andaluzija, v katerih so obsežni oljčni nasadi in vinogradi ter v katerih je tudi velika populacija drozgov, lov z limanicami ni dovoljen. Drozge je dovoljeno loviti s puško, ki je selektivno sredstvo za ubitje. Vendar pa ne kaže, da bi oljčni nasadi in vinogradi v omenjenih regijah utrpeli večjo škodo kot taki nasadi v avtonomni pokrajini Valencia.

26 Trditev španske vlade, da bi zamenjava lova na drozge s paranyji z lovom s puško zaradi povečanja števila pušk in dni lova, ki bi ga ta zamenjava povzročila, privedla do vznemirjanja drugih vrst divjih ptic do take mere, da bi se njihove populacije zmanjšale, ni podprta z nobenim dokazom v spisu tega postopka. V zvezi s tem je treba poudariti, kot priznava celo španska vlada, da se v avtonomni pokrajini Valencia sočasno in brez problema lovi rdeče jerebice, ki se jih sme loviti v smislu člena 7 in Priloge II, del 1, k Direktivi, in drozge. Ta okoliščina brez drugih upoštevnih podatkov v nasprotnem smislu ni v prid sicer zatrjevanega posebnega ravnanja valencijskih lovcev.

27 Poleg tega iz preambule uredbe vlade 135/2000 izhaja, da je neobstoj drugih zadovoljivejših rešitev od lova na drozge s paranyji prej povezan z dejstvom, da gre pri takem lovu za izročilo, ki je v avtonomni pokrajini Valencia močno utrjeno, kot pa s preprečevanjem resne škode na posevkih.

28 Sicer pa ni nihče izpodbijal dejstva, da je 80 % paranyjev na ozemlju avtonomne pokrajine Valencia nameščenih v provinci Castellón, med temi jih je 69,5 % na območjih brez oljčnih nasadov in vinogradov. Tako se zdi, da upravičevanje, da gre za preprečitev resne škode na omenjenih nasadih, ni v skladu s tako okoliščino.

29 V takih okoliščinah ni mogoče šteti za dokazano, da ni drugih zadovoljivih rešitev za preprečitev resne škode na posevkih, kot je lov na način parany, niti da je tak cilj razlog za omenjeni način lova.

30 Iz tega izhaja, da na podlagi člena 9(1), točka a, Direktive lov na način parany ni upravičen.

31 Tožbi Komisije je treba torej v tem delu ugoditi.

Ujetje določenih ptic v majhnem številu iz člena 9(1), točka c, Direktive kot upravičenje lova na način parany

Trditve strank

32 Po mnenju Komisije obravnavani lov ne izpolnjuje niti pogoja, da gre za selektivno ujetje, niti pogoja, da se nanaša na ptice v majhnem številu v smislu člena 9(1), točka c, Direktive.

33 Španska vlada odgovarja, da predstavlja tak lov z limanicami, kot ga ureja uredba vlade, selektivni način lova. Poleg tega bi bilo zaradi razmerja med številom drozgov, ki se jih sme loviti z limanicami, in skupnim številom drozgov, ki živijo na ozemlju avtonomne pokrajine Valencia treba šteti, da je omenjeni lov sprejemljiva oblika uporabe določenih ptic v majhnem številu.

Presoja Sodišča

34 Treba je spomniti, da mora biti za to, da bi bilo v državi članici uvedeno odstopanje od prepovedi uporabe limanic za ujetje ptic v skladu s členom 9(1), točka c, Direktive, to odstopanje vedno izvedeno selektivno in zajemati samo ujetje ptic v majhnem številu (glej v tem smislu sodbo z dne 27. aprila 1988 v zadevi Komisija proti Franciji, 252/85, Recueil, str. 2243, točka 28).

35 V obravnavanem primeru je treba najprej ugotoviti, ali je ta zadnji pogoj dejansko izpolnjen.

36 V zvezi s tem je v „Drugem poročilu [Komisije] o izvajanju Direktive 79/409/EGS o ohranjanju prosto živečih ptic" (COM(93) 572 konč., 24. november 1993) navedeno, da je treba v skladu z delom odbora ORNIS šteti za „majhno število" vsako število, ki je pri vrstah, ki se jih ne sme loviti, nižje od 1 % od skupne letne umrljivosti zadevne populacije (srednja vrednost) in pri vrstah, ki se jih sme loviti, v višini 1 %, pri čemer pomeni „zadevna populacija" pri selitvenih vrstah populacijo regij, iz katerih prihajajo med izvajanjem odstopanja glavni deleži populacij, ki gredo prek regije, v

kateri se izvaja odstopanje. Odbor ORNIS je odbor za prilagajanje Direktive tehničnemu in znanstvenemu napredku ter je bil ustanovljen v skladu s členom 16 te direktive. Sestavljajo ga predstavniki držav članic, predseduje pa mu predstavnik Komisije.

37 V Poročilu SEO/BirdLife je omenjeno, da je v najbolj izčrpni knjigi o naravni zgodovini ptic zahodne paleoarktične regije (The BIRDS of Western Paleartic: Cramp 1988, Snow et Perrins 1988) navedeno, da se letna stopnja umrljivosti cikavta giblje od 40 do 54 %, letna stopnja umrljivosti vinskega drozga pa od 57 do 58 %.

38 Ugotovljeno je torej, da šteje populacija drozgov iz regij, iz katerih prihajajo glavni deleži populacij selitvenih vrst, okoli 16 milijonov cikavtov in 5,9 milijona vinskih drozgov. Pri cikavtih naj število, enako 1 % od skupne letne umrljivosti te vrste, ne bi presegalo 86.400 osebkov, pri vinskem drozgu pa to naj ne bi presegalo 34.200 osebkov.

39 Prav tako ni sporno, da so v letu 2001 dovoljenja za lov na način parany, ki so jih izdali pristojni organi avtonomne pokrajine Valencia, pokrivala ulov do 429.600 posameznih ptic.

40 Kaže torej, da ne glede na razmerje med številom ujetih cikavtov in vinskih drozgov število drozgov, pri katerih je lov na način parany dovoljen, občutno presega prag majhnega števila, ki ga je določil odbor ORNIS in na katerega se sklicuje Komisija.

41 Čeprav je res, da za državo članico merilo majhnega števila, kot ga je izdelal odbor ORNIS, ni pravno zavezujoče, ga v obravnavanem primeru zaradi priznane znanstvene vrednosti, ki jo imajo mnenja tega odbora, in ker ni bil predložen noben drug nasprotni znanstveni dokaz, Sodišče lahko uporabi kot osnovo pri presoji, ali odstopanje, ki ga je na podlagi člena 9(1), točka c, Direktive dopustila tožena država članica, izpolnjuje pogoj, da gre za ujetje zadevnih ptic v majhnem številu (glej v tem smislu sodbo z dne 19. maja 1998 v zadevi Komisija proti Nizozemski, C-3/96, Recueil, str. I-3031, točki 69 in 70).

42 Iz navedenega in zlasti iz točke 40 te sodbe izhaja, da lov na način parany, kot se izvaja v avtonomni pokrajini Valencia, ne izpolnjuje tega pogoja.

43 Zato je treba sprejeti tudi očitek Komisije, da lov na način parany ni v skladu z zahtevami iz člena 9(1), točka c, Direktive.

44 Glede na navedeno in ne da bi bilo treba preučiti druge trditve za utemeljitev tega očitka, je treba ugotoviti, da Kraljevina Španija, s tem da je na ozemlju avtonomne pokrajine Valencia dopustila lov z limanicami na tako imenovani način parany, ni izpolnila obveznosti na podlagi členov 8(1) in 9(1) Direktive.

Stroški

45 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija je predlagala, da se Kraljevini Španiji naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. **Kraljevina Španija, s tem da je na ozemlju avtonomne pokrajine Valencia dopustila lov z limanicami na tako imenovani način parany, ni izpolnila obveznosti iz členov 8(1) in 9(1) Direktive Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic.**

2. **Kraljevini Španiji se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi